

РАДМИЛО Б. ПЕКИЋ¹

Универзитет у Приштини са привременим седиштем
у Косовској Митровици, Филозофски факултет
Катедра за историју

ПОСЛОВАЊЕ БАЊАНА У ДУБРОВНИКУ ОД XIV—XV ВИЈЕКА

У досадашњим историографским радовима средњовјековни Бањани приказани су као једно од истакнутијих влашких племена.

Пословни људи из Бањана одлазили су у Дубровник, и зависно од имовинског стања, куповали су и продавали различиту робу за готов новац или на одложено плаћање. Захваљујући трговачком пословању, сачувани су бројни записи о Бањанима.

На темељу објављених и необјављених дубровачких извора, у раду је приказан само један сегмент из средњовјековне прошлости Бањана, и то њихово трговачко пословање у Дубровнику од XIV—XV вијека. Циљ рада је систематизација и презентација познатих и непознатих пословних уговора које су Бањани склопили у Дубровнику.

Кључне ријечи: Бањани, Дубровник, кредити, трговина, дуговања.

Током XIV и XV вијека власи Бањани територијализовали су се на подручју Рудина и широј околини. Поред Рудина, у наведеном периоду Бањани се помињу на подручју Пиве и Језера, о чему ће бити ријечи у даљем излагању. О Бањанима су писали ентузијастички, етнологички, археолошки, историчари умјет-

---

¹ bijeljani@yahoo.com

Рад је резултат истраживања у оквиру научноистраживачког пројекта III 47023, *Косово и Метохија између националног идентитета и евроинтеграција*, који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

ности и истакнути историографи (Томић, 1949; Раичевић, 1992; Мићовић 2013; Поповић, 2016; Раичевић 2017; Храбак, 2008, стр. 231–239).

Око постанка имена Бањана и мјеста њихова поријекла у историографији не постоји усаглашено мишљење. Такође, о овим питањима ни народна традиција није усаглашена. Једни тврде да су Бањани име добили по „Бану Русену“, а други да су се њихови преци доселили из Бањске, са Косова и Метохије и да су по наведеном мјесту прозвани Бањани. Село Бањани постоји у Скопској Црној Гори и помиње се у „општој“ хрисовуљи краља Милутина издатој 1303. године манастиру Хиландару, несигурне традиције, и у преводу хрисовуље Андроника II Палеолога издатој хиландарском пиргу Хрусији на молбу краља Милутина 1308. године. (Томић, 1949, стр. 285–286; Храбак, 2003, стр. 130; Храбак, 2008, стр. 231, 232; Мошин, Ђирковић, Синдик 2011, стр. 380, 407).

Као и разни припадници из других влашких катуна, поједини Бањани истакли су се у пљачкама и отимачини. Почетком марта 1411. године, због крађе два шкопца, оптужен је Братан Усорчић и његов син Прибил, влах из Бањана.² Нешто више од године дана касније, између осталих, Бањани су у Штитком пољу украли 21. шкопца. Том приликом помиње се кнез Бањана Борин и Никола Дражиновић, такође Бањанин. Власима Бањанима и то Усорцима припадали су Томо Братановић и његов син Вукота (Ковачевић, 1983, стр. 134, 135; Kurtović, 2011, стр. 670, 671).

Поред разних неразјашњених питања о средњовјековним Бањанима, у овом раду пажња је усмјерена на објављене и необјављене трговачке уговоре које су склапали пословни људи из Бањана у Дубровнику, у XIV и XV вијеку. Полазећи од досадашњих истраживања, између осталих, посебно истичемо радове значајне за нашу тему чији су аутори: И. Воје, Б. Храбак, и у новије вријеме Е. Куртовића (Воје, 1977, стр. 465–475); Храбак, 2003, стр. 133–134; Храбак, 2008, стр. 235–238; Kurtović, 2011, стр. 669–671).

Током средњовјековног периода, Бањани су се као и друге влашке скупине првенствено бавили узгојем стоке. Сточарски производи подмиривали су многобројне свакодневне потребе. Произведене вишкове добијене од узгоја стоке Бањани су продавали на јавним мјестима, између осталог и на пијаци у Дубровнику, што је забиљежено и до данашњих дана остало сачувано у дубровачким архивским књигама. Знаменити К. Јиречек сматрао је да су „Власи“ имали двоструко занимање и да су били номадски пастири и кара-

2 DAD, Lam. de for. II, f. 37' (2. III 1411).

вански поносници, који су на својим товарним животињама превозили робу и људство из Дубровника у унутрашњост (Јиречек, 1959, стр. 199).

Премда се Бањани први пут помињу 1319. године, захваљујући дубровачким архивалијама, њихово пословање могуће је детаљније пратити тек од седамдесетих година XIV вијека, па све до краја XV вијека и касније (Јиречек, 1981, стр. 76, 77).

Током седамдесетих година XIV вијека, у литератури је истакнуто да је старјешина Бањана био катунар Јурек Јунаковић, син и наслједник бившег катунара Јунака Мужибратића, који је био везан за мјеста Баништа и Бања у Попову (Ковачевић – Којић, 1983, стр. 81; Мишић, 1996, стр. 173, 174).

Дана 15. маја 1377. године, Јурек Јунаковић обавезао се Марину покојног Јунија Менчетића да ће из Праче у Дубровник превести 100 товара олова. Катунар Бањана Јурек Јунаковић имао је налог да олово превезе до Петрова дана и преда трговцу Зорану. Договорено је да сваки товар буде тежине 300 либри (Kurtović, 2011, стр. 669). То би прерачунато износило (по дебели мјери: 1 libra = 358,104 грама) 107,43 кг. по товару, или укупно око 10 тона и 743 килограма олова (Манкен, 1964, стр. 103).

Два мјесеца касније, у Дубровнику је евидентиран извјесни Тодор из Бањана, који је дотјерао једну краву црвено бијеле длаке, и продао је на јавном мјесту Витку Богојевићу из Шумета, по цијени, четири перпера и девет гроша.³

Савременик поменутог катунара Јурека Јунаковића био је Рујо Јунаковић из Бањана, који се такође бавио караванском трговином. Иако документовано не можемо потврдити, вјероватно су Јурек и Рујо били браћа. Половином 1379. године Рујо Јунаковић из Бањана склопио је уговор са Маринком Братосалићем којем се обавезао да ће до Св. Илије превести по товара соли из Дубровника до Пријепоља и предати је његовом брату Јакши. Поред Руја Јунаковића у документу су евидентирани и други поносници и то: Јурек Јунаковић, Милош Оплак, Радета Дрепић, Боријен Радоманић, Богдан Шашиновић, Добрашин Милошевић, Дубравац и Нинослав Каловановић, Неноје Бојчетић, Галеч Мирославић и Медоје Риепеч. Сваки од наведених и поносника обавезали су се да ће превести по 10 товара соли.⁴

Катунар Бањана Јурек Јунаковић бавио се и кредитном трговином. Крајем маја 1383. године Јурек Јунаковић и један његов пословни сарадник на

3 Theodorus moroblachus de Bagnani facit manifestum quod ipse vendidit ad carrum ut moris est unam suam vaccham rubeam et albam Vitcho de Zoncheto Bogoeuich pro perperos III et grossos VIII ... DAD, Deb. Not. VIII, f. 57 (II. VII 1377).

4 DAD, Deb. Not. VIII, f. 178' (10. VI 1379).

кредит су узели вриједности 187 златних дуката, на рок отплате од два мјесеца. Њихов повјерилац био је Јуније, син покојног Цива Ђорђића.⁵

Три године касније, у дубровачким изворима регистрован је и Бенекта Јунаковић, међутим није назначен из којег је влашког катуна. Наведени Јунаковић давио се караванском трговином и удружен са Бурмазом Дермановићем, Новаком и Привинцем Прибисалићем, те извјесним Веркојевићем, обавезао се Леонарду Баску и његовим компањонима Марину Глеју и Милану Мрђићу да ће превести 38 товара тканина од Дубровника до Пријепоља. Договорена цијена превоза износила је осам перпера по товару и то: четири перпера по товару приликом поласка из Дубровника, а другу половину након доласка каравана у Пријепоље⁶ (Мандић, 2000, стр. 414).

Из катуна Јурека Јунаковића био је православни свештеник Радослав, који се помиње 1387. године, у вези са пет јалових животиња⁷ (Мандић, 2000, стр. 431). На темељу наведеног извора јасно је да су власи Бањани били православне вјероисповијести.

Знатно касније помиње се и Радеља Јунаковић из Бањана који је са Добрилом Придјеновићем, такође Бањанином, продао једну товарну животињу Марину Петровом Менчетићу за износ од 20 перпера.⁸

Поред наведених Јунаковића, у једној оптужници помиње се и Брајан Јунаковић, међутим није прецизније наведено мјесто његова поријекла.⁹

Након катунара Јурека Јунаковића, због почињене пљачке у Шумету, у једној тужби помиње се катунар Бањана, Херак син Радована Драженовић (Kurtović, 2011, стр. 670).

Поред узгоја стоке, затим караванске и кредитне трговине, Бањани су стицали добит тако што су од Дубровчана узимали стоку да чувају, уз обавезу да је хране, пазе и одржавају здравом. У договорено вријеме изнајмљену стоку Бањани су враћали власнику. Услови издржавања, односно добит од стоке дијелили су „према обичајима краја“. Један од таквих уговора склопио је 5. маја 1393. године Милош Никојевић, влах Бањанин. Он је на чување и узгој

5 Jurech Junachouich catonarius catuni de Bagnani et Laurica Bogunovich confitemur quod super nos et super omnia nostra bona usque ad duos menses proxime venturos obligamus nos dare et soluere ser Junio condam Ziue Junii de Georgi ducatos auri centum octuaginta et septem [...]. DAD, Deb. Not. IX, f. 195' (31. v 1382).

6 DAD, Div. Canc. xxvi, f. 130 (6. XI 1386).

7 Radoslaus presbiter chathoni Iurech Iunachouich [...]. DAD, Div. Canc. xxvii, f. 18 (23. VII 1387).

8 DAD, Div. Canc. LVIII, f. 206' (27. II 1444).

9 DAD, Lam de for. IX, f. 63' (6. VI 1432).

узео од Дубровчанина Вука Бабаљевића пет комада ситне стоке, четири коња и три краве.¹⁰

Као у хив, тако и у хv вијеку Бањани су наставили са исто праксом и у Дубровник су догонили стоку и продавали како Дубровчанима тако и странцима. Почетком маја 1402. године Радин Боснић из Бањана у Дубровнику је продао једног коња Италијану Андреју из Барија за износ од 26 перпера¹¹ (Kurtović, 2014, стр. 97).

Као продавац коња, у Дубровнику је евидентиран и Стоислав Радованић из Бањана. Половином марта 1416. године, Бањанин Стоислав продао је Никши, слуги Хуана Каломерија из Валенције, једног бијелог коња за износ од 12 перпера.¹²

Маја 1428. године у дубровачким изворима помиње се и Витомир Радованић из Бањана.¹³ Нажалост, из доступних извора не знамо да ли је у сродству са поменутиим презимењаком Стоиславом.

За разлику од наведеног Стоислава Радованића, девет година касније, по знатно већој цијени, и то за 30 перпера, коња је продао Никола Крајсаљић из Бањана.¹⁴

У допремању соли из Дубровника истакли су се поносници из Бањана. Између осталих помињу се: Додош Новаковић, Новак Ђурђевић, Херак Бањанин, Радич Прибеновић, Брајко Обрадовић, Стефан Милетић, Гоисав Кутиеш, Ковач Богишић, Вукша Прибеновић, Жарко Цвјетковић, Остоја Краговић, Драгић Грубачевић, Иван Вуковић, Тасовац Радиновић и многи други.¹⁵

Раније смо поменули Радина Боснића из Бањана. Поред њега, у изворима се помињу двојица браће Волк и Милобрат Боснић из Бањана који су 11. маја 1424. године у Дубровнику купили 30 модија соли. Крајем априла 1425. године поново је у Дубровнику евидентиран Милобрат Боснић који је добио дозволу да купи 17 модија соли.¹⁶ И у каснијем периоду Милобрат Боснић помиње се у вези са набавком соли.¹⁷

10 DAD, Div. Canc. xxx, f.23 (5. v 1393).

11 DAD, Div. Canc. xxxiv, f. 112' (2. v 1402).

12 DAD, Div. Canc. xl, f. 281' (14. III 1416).

13 DAD, Cons. Min. iv, f. 160' (10. v 1428).

14 DAD, Div. Canc. xliii, f. 184 (22. VIII 1425).

15 DAD, Cons. Min. iv, f. 160' (10. v 1428); f. 244 (30. v 1429); f. 263' (30. VIII 1429); Cons. Min. vi, f. 128' (25. IV 1434); f. 148' (9. VII 1434); f. 160 (10. VIII 1434); Cons. Min. VIII, f. 48 (18. IV 1439); Cons. Min. IX, f. 15 (17. VIII 1441); f. 87' (23. v 1442).

16 Volcho et Milobrath fratribus Bossnich [...] DAD, Cons. Min. III, f. 142 (11. v 1424); f. 220 (30. IV 1425).

У литератури је истакнут катунар Тасовац Боснић. Почетком 1405. године око власништва коња црвене боје спорили су се Брајко Кутитнић и тројица влаха из катуна Тасовца Боснића: Хреља Брајановић, Кутијеш Дубравчић и Ковач Прибиловић. Међутим, договорили су се да четворица влаха из Гацка пресуде чији је коњ. Разматрајући наведено, Новак Мандић неаргументовано је констатовао да се катуна Тасовца Боснића налазио у Дабру (Мандић, 2000, стр. 434).

Међутим, остало је непознато чији је катунар био Тасовац Боснић. Када имамо у виду да је Кутијеш Дубравчић био из катуна Тасовца Боснића, посредно долазимо до сазнања да је Тасовац катунар Бањана. Његов поданик Кутијеш Дубравчић био је влах Бањанин. Три деценије касније, у изворима се помињу Кутијеш Дубравчић бивши влах Бањанин, Зоран Милорадовић и Радован Петковић из Дубровника, који су од подстригача сукна Марка Веселковића узели на кредит вриједности 15 дуката и 12 гроша.¹⁸

Као што видимо Кутијеш је напустио Бањане. Попут Кутијеша Дубравчића у Дубровник је отишао и један Бањанин, који се у изворима наводи као Вито Даниелис (*Vitus Danielis de generatione Morlacorum Bagnani*), што значи да је највјероватније покрштен и прозван новим именом. У Дубровнику се запослио као слуга дубровачког надбискупа. Након извјесног периода, Бањанин је подјегао из Дубровника и са собом одвео коња и друге ствари у вриједности од 100 перпера.¹⁹

Током 1435. године Кутијеш Дубравчић је у Дубровнику склопио три кредитна уговора (Воје, 1977, стр. 467). Почетком августа 1435. године, Кутијеш Дубравчић и раније помињани Зоран Милорадовић и Радован Петковић на кредит су узели од Франческа Бенеша вриједности 360 перпера, на рок отплате од мјесец дана.²⁰ Затим су 28. септембра 1435. године Кутијеш Дубравчић из Бањана, и Радован Петковић узели на кредит од Марка Веселковића 31 дукат и 36 гроша, на период од два мјесеца.²¹ Истога дана, Кутијеш и Радован кредитно су пословали и са Николом Брајковићем, од кога су на почек узели 15 и по дуката и три перпера, на период од мјесец дана.²²

17 Milobrath Bosnich vlacho de Bagnan [...] DAD, Cons. Min. IV, f. 184' (14. VIII 1428).

18 Nos Cuties Dubraucich ex vlahis Bagnanis Xoran Miloradouich et Radouan Petchouich de Ragusio [...]. DAD, Deb. Not. XVII, f. 101' (21. V 1435).

19 DAD, Lam de for. VIII, f. 31 (16. VI 1428).

20 DAD, Deb. Not. XVII, f. 101' (21. V 1435).

21 DAD, Deb. Not. XVII, f. 166' (28. IX 1435).

22 DAD, Deb. Not. XVII, f. 167 (28. IX 1435).

Поред Тасовца Боснића, крајем треће деценије хV вијека у Дубровнику су пословали и други власи Боснићи, с тим што нису наведени којем катуњу припадају.²³

Тридесетих година хV вијека, у Дубровнику су кредитно пословали и други Бањани и то Владислав Надихнић и Вукић Грубачевић (Воје, 1977, стр. 467). Наведена двојица Бањана и Прибуш Радовчић на кредит су узели вриједности 295 перпера, на период отплате два мјесеца. Њихов повјерилац био је Иван Обрадовић.²⁴

Премда документовано не можемо потврдити, највјероватније да је наследник помињаног Кутијеша био Сумина Кутешевић Бањанин, који је заједно са Бранишом Обрадовићем кредитно пословао са Николом Гучетићем, код кога су позајмили 50 златних дуката.²⁵

Поред раније помињаног Радована Петковића, током 1441. године, у дубровачким књигама дуговања помиње се и Прибиш Петковић из Бањана. Крајем јула 1441. године Прибиш Петковић и Радован Станчић кредитно су пословали са Дубровчанином Матом Ђорђићем, код кога су се задужили 352 перпера.²⁶

Дана 24. септембра 1441. године Радован Станчић и Прибиш Петковић из Зебе, Бањани, позајмили су од Мата Миошића 50 перпера, на рок од мјесец дана.²⁷ Три дана касније, поново су се заједнички задужили Радован и Прибиш Бањани. Овом приликом вјеровник им је био Мато Ђорђић, а вриједност кредита износила је 250 перпера.²⁸

Поред Радована и Прибиша Петковића, касније се помиње и Влатко Петковић из Бањана, који је удружен са Вукосавом Вукчевићем, такође Бањанином и још двојицом Дубровчана кредитно пословао са Влакушом Јунаковиће, који им је позајмио 560 перпера, на рок отплате од мјесец дана.²⁹

Током 1442. године Вукић Грубачевић и извјесни Драгиша, обојица из Бањана, удружили су се Богданом Прибисалићем и Радославом Богавчићем из Горице и на кредит узели од Франческа Бенеша 90 златних дуката, на рок отплате два мјесеца.³⁰

23 DAD, Cons. Min. IV, f. 262' (24. VIII 1429).

24 DAD, Deb. Not. XVII, f. 138' (30. VII 1435).

25 Branissa Obradouich et Sumina Chutesseuich ambo de Baganj. DAD, Deb. Not. XXXIX, f. 22' (4. VII 1470).

26 DAD, Deb. Not. XX, f. 191' (29. VII 1441).

27 Radouan Stančich et Pribius Petchouich de Sebe Bagnanin [...]. DAD, Div. Not. XXI, 16 (24. IX 1441).

28 DAD, Div. Not. XXI, 18 (27. IX 1441).

29 DAD, Deb. Not. XXIII, f. 67 (30. VI 1447).

Мјесец дана касније, у Дубровнику је пословао и Остоја Добријевић из Бањана. Дана 20 јуна 1442. године у два наврата партиципирао је у два кредитна уговора и то са: Радованом Рађојевић, Радованом Ђуковић и Миоманом Петковићем. Вриједност кредита износила је 487 перпера и шест гроша, а период измирења дуга био је мјесец дана.³¹

Дана 21. јула 1445. године, у Дубровнику је кредитно пословао и Стефан Обриголић из Бањана. Стефан је заједно са браћом Радосавом и Раданом Тврдисалић позајмио од Брајка Требутинића 74 перпера на период од мјесец дана.³²

Крајем прве половине XV вијека, Радослав Витомировић из Бањана продао је једног црвенкастог коња који је имао звијезду на челу, чија је вриједност износила 17 и по перпера.³³

Касније је, Радосав Вукчић из Бањана, поданик војводе Стефана, продао једну товарну животињу Марину Менчетићу, чија је вриједност износила 18 перпера.³⁴

У литератури је одавно истакнуто да је због рата између херцега Стефана и Дубровника који је трајао од 1451 до 1453. године, почетком друге половине XV вијека дошло је до постепеног пада, а затим и прекида пословања са Дубровником. Од 1457. године, у кредитним књигама у Дубровнику поново се помињу Бањани.³⁵

Током 1460. године у Дубровнику послује Сладоје Милобратовић из Бањана. Његови пословни партнери били су: Мароје и Паскоје Дробамановић. Наведена тројица трговаца позајмили су 42 златна дуката од Цвјетка Петковића.³⁶ У исто вријеме Сладоје Милобратовић из Бањана и Мароје Добромановић из Дубровника на кредит су узели од Михајла Соркочевића 20 дуката и 36 гроша.³⁷

Поред Сладоја Милобратовића, у Дубровнику је шездесетих година XV вијека пословао и Хреља Милобратовић из Бањана. И Хреља је као и Сладоје Милобратовић удружен кредитно пословао са Дубровчанином Маројем Добромановићем. Њихов повјерилац био је Михајло Соркочевић, који

30 Vochich Grubacuiich et Draghissa ambo vlachi Bagnani [...]. DAD, Deb. Not. XXI, f. 121 (17. v 1442).

31 DAD, Deb. Not. XXI, f. 133' (20. VI 1442).

32 DAD, Deb. Not. XXII, f. 137 (21. VII 1445).

33 Radossaus Vitomirouich de Bagnani [...]. DAD, Div. Not. XXXIV, f. 179 (8. X 1449).

34 DAD, Div. Not. XXVIII, f. 133 (14. XI 1444).

35 DAD, Deb. Not. XXXI, f. III (4. X 1457).

36 DAD, Deb. Not. XXXIV, f. 115' (14. VI 1460).

37 DAD, Deb. Not. XXXIV, f. 116 (15. VI 1460).

им је на кредит дао 48 златних дуката.³⁸ Премда немамо изворних потврда, највјероватније да су наведена двојица Бањана Сладоје и Хреља Милобратовић рођена браћа.

Десет година касније, Хреља Милобратовић поново је евидентиран у дубровачким књигама дуговања. Овом приликом задужио се код Паскоја Добромановића вриједности од девет дуката и 38 гроша, на период од три године.³⁹

Власи Бањани и власи Никшићи смјештени на подручју Оногошта, пословно су се удруживали и заједнички узимали робу или новац на почек. Из Бањана су били Марко Остојић и Тодор Ђурђевић, док је Тодор Хлапчић био из Никшића из Оногошта. Наведени трговци и Живан Валентиновић узели су на кредит од Браила Требутинића 102 златна дуката и 31 перпер, на период од мјесец дана. Међутим, дуг није враћен на вријеме.⁴⁰

Поред влаха Никшића, Бањани су се пословно удруживали и са Требињцима, Дубровчанима и другим. Септембра 1445. године Богдан Прибисалић из Требиња, Радилус Максић из Дубровника, Вукша Прибиновић влах из Бањана, и Оливер Селаковић влах из Бањана задужили су се 360 перпера код Марина Руђе, на период од мјесец дана.⁴¹

Шездесетих година XV вијека у Дубровнику су кредитно пословали двојица влаха Бања и то: Тасовац Боровчић и Радосав Вукмановић. Њихов вјеровник био је Радосав Спуљић који им је позајмио новац или робу вриједности 20 златних дуката.⁴²

Поред кредитне трговине, Бањани су остваривали добит учешћем у трговини робљем, која је нарочито била изражена након пада наших земаља под османлијску власт. Као купац робља помиње се Марко, син Милоша Уходе из Бањана (Динић, 1967, стр. 137).

Крајем шездесетих година у Дубровнику кредитно је пословао и Владислав Вуковић из Бањана, који је заједно са једним Дубровчанином кредитно трговао са Николом Гучетићем.⁴³

38 DAD, Deb. Not. xxxiv, f. 162' (26. VII 1460).

39 Chreglia Milobratouich de Bagnani [...]. DAD, Deb. Not. xxxix, f. 2 (17. V 1470).

40 DAD, Deb. Not. xxxi, f. III (4. X 1457).

41 Nos Bogdanus Pribisalich de Tribigne, Radillus Maxich de Ragusi, Vochsa Pribinouich de Bagnane vlaccus, et Oliverius Selachouich de Bagnane vlaccus confitemur quod super nos et omnia bona nostra obligamus nos dare et soluere Marino de Rugia yperperos trecentos sexaginta usquam ad unum mensem proxime futurum et sit de presenti viagio. [...]. DAD, Deb. Not. xxii, f. 1597' (17. IX 1445).

42 DAD, Deb. Not. xxxvii, f. 128' (27. X 1466).

43 DAD, Deb. Not. xxxviii, f. 39' (12. V 1469).

У једној тужби подигнутој седамдесетих година XV вијека, наведено је да је познати трговац Иван Припчиновић нападнут иза Планика. Овом догађају свједочили су власи Вербићи из Бањана (Пекић, 2018, стр. 194). Највјероватније да се ради о истоименом локалитету који се налази у селу Петровићима у Бањанима.

Када је у питању смјештај Бањана, поред Планика и Велимља у Рудинама, у изворима се помињу у Језерима (*in Planine in contratis Vlachi Bagnani in loco qui dicitur Jesera*) и непрецизираним мјестима (*de Barde de Vlachis Bagnani*), попут мјеста (*in Murlachia in loco dicto Bagnani*) званог Бањани у Морлакији (Ковачевић, 1963, стр. 131).

Раније смо помињали Борина, кнеза Бањана. Пратећи презимена патримонијалним путем, насљеднике кнеза Борина треба тражити међу Бориновићима у Бањанима. Двије и по деценије касније, међу власима Бањанима помиње се кнез Богданац Бориновић и његов брат Мојмило, који су у Планинама, у мјесту званом Језера украли једнога коња (Ковачевић, 1963, 135). Највјероватније је Богданац наслиједио кнежевску титулу од оца Борина.

Током августа 1428. године на подручју Језера, Радин Мерђеновић из Бањана украо је пет шкопаца. Послије је поново оптужен Радин Мерђеновић и Ђурица Прибиниовић из Бањана због пљачке сребрног прстена (Kurtović, 2011, стр. 669).

Поред наведених подручја, у Пиви се наводи село које припада Бањанима (*de Bagnani de villa Chore in Piva*) (Пекић, 2018, стр. 40).

Фебруара 1467. године помиње се Ратко Радишић из Бањана из Пиве, из дијела Босне, који је свог четрнаестогодишњег сина Радована дао у најам, да служи Ђулијана из Ђенове (Храбак, 2008, стр. 218).

Половином шездесетих година XV вијека оптужена су двојица браће, Вито и Братуљ Хераковићи, власи Бањани, који су заједно са неким Драгићем украли вола и краву у Пиви.⁴⁴

Поред различитих претпоставки одакле Бањани у Пиви, сматрамо да су констатације М. Маловић-Ђукић оправдане, а то је да су власи Бањани имали летна станишта у Пиви (Маловић-Ђукић, 2010, стр. 152). Такође, у Пиви су забиљежени и власи Малешевци, који су насељени били у Рудинама у мјестима: Врбно, Скроботно, Малина, Кути и Корита (Пекић 2018, стр. 136, 137).

У литератури је истакнуто да је седамдесетих година XV вијека у Дубровнику кредитно пословао Радашин Грубачевић из Бањана, са својим земљаком Радичем Вуковићем Бањанином. Вриједност пословања износила је

44 DAD, Lam de for. xxxvi, f. 183 (7. III 1465).

44 златна дуката (Воје, 1977, стр. 474). Истог дана у књигама дуговања у Дубровнику забиљежени су још двојица Бањана и то Браниша Обрадовић и раније помињани Сумина Кутешевић.⁴⁵

Поред Радашина Грубачевића, нешто касније помиње се и Вукић Грубачевић из Бањана, звани Крагњевић, који је пословао са Андреом Бакровићем.⁴⁶

Марица Маловић-Ђукић истакла је да је Радашин Грубачевић 1477. године био старјешина катунар у нахији Пиви 1477. године. Такође је истакла и Илију Хераковића из Бањана који је кредитно пословао октобра 1473. године, а четири године касније наведен је као старјешина катуна у нахији Пива, други назив Бања. Његов џемат бројао је 28 кућа, а зимовао је у мјесту Велимљу у Рудинама (Маловић-Ђукић, 2010, стр. 151).

Дана 20 октобра 1473. године Илија Хераковић и Радибрат Иванишевић из Бањана задужили су се код Вука Вукотића, сукнара, на износ од 45 перпера.⁴⁷

Априла 1479. године у Дубровнику је поново евидентиран Илија Хераковић из Бањана. Поред њега регистрован је и Вукосав Хераковић из Бањана и Марко Прибитковић из Дубровачке жупе. Наведени су узели кредит од Божидара Вуковића, кројача у износу од 79 дуката.⁴⁸

Поред Илије и Вукосава Херковића, половином шездесетих година помињу се двојица браће из Бањана Вито и Братуљ Хераковић.⁴⁹

Из Бањана су били Шаин Милорадовић и Вук Радосалић, који су 25. октобра 1477. године позајмили 69 дуката од Радашина Добровојевића.⁵⁰ Петнаест дана касније Вукосав Владојевић из Бањана у Дубровнику је склопио трговачко друштво.⁵¹

Септембра 1480. године Марко Прибитковић, Петар Љупковић и Остоја Братуљевић из Бањана кредитно су пословали са Дубровчанином Жором Палмотићем, код кога су се задужили на износ од 60 дуката.⁵²

Почетком 1484. године Вукић Милошевић из Бањана и један Дубровчанин позајмили су од кројача Божидара Вукојевића вриједности 20 дуката.⁵³

45 DAD, Deb. Not. xxxix, f. 22 (4. VII 1470).

46 DAD, Deb. Not. xli, f. 148 (4. VII 1473).

47 DAD, Deb. Not. xliii, f. 48 (20. X 1473).

48 DAD, Deb. Not. xlvii, f. 110 (27. IV 1479).

49 DAD, Lam de for. xxxvi, f. 183 (7. III 1465).

50 DAD, Deb. Not. xlvi, f. 73 (25. X 1477).

51 DAD, Deb. Not. xlvi, f. 80' (10. XI 1477).

52 DAD, Deb. Not. xlviii, f. 44 (21. IX 1480).

53 DAD, Deb. Not. xlix, f. 113' (12. I 1484).

Бањани су склапали и трговачка друштва, која су договарана на одређени период. У једном од таквих друштава партиципирао је Драгиша Бардоњић из Бањана, који је са два Дубровачка компањона Николом Радосалићем и Илијом Ђурђевићем примио од Ђорђа Гојаковића званог Јамац вриједности 162 дуката да би пословао у Турској.⁵⁴

Крајем осамдесетих година XV вијека већи број пословних људи из Бањана забиљежен је у кредитним књигама Дубровачког архива. Дана 28. априла 1489. године помињу се Остоја Братуљевић и Бранило Вукијевић из Бањана. Наведени Бањани и Дубровчанин Милорад Братетић позајмили су 98 дуката од Петра Лукаревића.⁵⁵ Идућег дана, наведени трговци склопили су још један кредитни уговор и са Радоњом Божидаревићем. Вриједност кредита износила је 13 дуката и четири гроша.⁵⁶ Три дана касније, Марко Прибитковић и Микоје Радосалић из Бањана позајмили су од Петра Лукаревића 75 дуката.⁵⁷

У истом периоду у Дубровнику кредитно је пословао и Иван Хрељић из Бањана, који је заједно са Ратком Бољиновићем и једним дубровачким трговчићем позајмио 79 дуката од Радибрата Остојића.⁵⁸

Претходно смо истакли катунара Тасовца Боснића, који се помиње почетком XV вијека. Његови наследници презивали су се Тасовчићи. Идући том линијом, непуне три деценије касније, у изворима проналазимо Китоњу Тасовчић, влаха Бањанина, могућег насљедника катунара Тасовца.⁵⁹ Интересантно да се у каснијем периоду помиње Иван Китоњић, (евидентниран и као Китовић) из Бањана, звани Боснић.⁶⁰ Иван је 1489. године у Дубровнику склопио три кредитна уговора. Најприје је заједно са Радојем Стјепковићем и дубровачким месаром Вукићем Радосалићем позајмио од Павла Гучетића 93 дуката.⁶¹ Међутим, три дана касније, Иван Бањанин, Радоња Прибиловић и дубровачки месар Вукић Радосалић поново су склопили кредитни уговор чија је вриједност кредита била идентична уговореном кредиту прије три дана.⁶²

Раније смо помињали Радибрата Иванишевића из Бањана. Крајем осамдесетих и током деведесетих година XV вијека у Дубровнику је пословао и

54 DAD, Deb. Not. III, f. 13' (20. VI 1488).

55 DAD, Deb. Not. III, f. 143 (28. IV 1489).

56 DAD, Deb. Not. III, f. 143' (29. IV 1489).

57 DAD, Deb. Not. III, f. 145' (2. V 1489).

58 DAD, Deb. Not. III, f. 153 (16. V 1489).

59 DAD, Cons. Min. VI, f. 128' (25. IV 1434).

60 DAD, Deb. Not. III, f. 20' (5. X 1489).

61 DAD, Deb. Not. III, f. 3' (31. VIII 1489).

62 DAD, Deb. Not. III, f. 5 (2. IX 1489).

Дубравац Иванишевић из Бањана. Октобра 1489. године Дубравац Иванишевић и Дубровчанин Радоња Прибиловић на кредит су узели вриједности 93 дуката од Николе Замањића.⁶³

Двије године касније, Дубравац Иванишевић пословао је са кројачем Радидратом Добриловићем код кога је позајмио 23 дуката.⁶⁴

И у каснијем периоду Дубравац Иванишевић наставио је кредитно пословати. У то вријеме Дубравац се настанио на подручју Гацка (*de Bagnane habitator in Gazcho*).⁶⁵

Поред Радидрата и Дубравца Иванишевића, из Бањана је био и Павле Иванишевић који је кредитно пословао са кнезом Жарком Влатковићем.⁶⁶

Бањани су наставили са истом праксом и у XVI вијеку, тј. у периоду који временски превазилази нашу тему. Међу најистакнутијим пословним људима из Бањана с почетка XVI вијека издвојили би Цвјетка Божиковића Бањанина, у архивским документима наведен и као Цвјетко Бањанин.⁶⁷

У цркви. Св. Јована на Дријенку, у селу Петровићима у Бањанима, на двије надгробне плоче уклесани су натписи. На једној плочи уклесано је да под њом лежи „војвода Цвјейко Бањанина“, а под другом „раб божији Грбан Цвјейковић“ (Раичевић, 2017, 87). Сматра се да су питању отац и син. Могуће је да се ради о Цвјетку Божиковићу и његовом наслеђнику.

На крају можемо закључити да је током XIV и XV вијека значајан број пословних људи из Бањана долазио у Дубровник ради трговине и стицања добити. Поред продаје стоке и сточарских производа, обично су узимали робу на одложено плаћање, како у сопственој режији тако и удружени с другим пословним партнерима. Склапали су трговачка удружења на одређени временски период. Да би добили кредит, неки од њих морали су обезбиједити јамце, односно гаранте да ће дуг вратити у назначеном периоду.

Премда је у кредитним уговорима најчешће евидентирана новчана вриједност, задужења су се често односила на робу. Вјеровници су им најчешће били сукнари и друге специјализоване занатлије од којих су узимали тканине и другу робу на одложено плаћање, а затим су те исте тканине продавали у околним насељима. Након продаје робе новац су доносили у Дубровник и измиривали дугове.

63 DAD, Deb. Not. LIII, f. 20' (5. X 1489).

64 DAD, Deb. Not. LIV, f. 83' (29. X 1491).

65 DAD, Deb. Not. LVI, f. 160' (3. X 1494).

66 DAD, Deb. Not. LVIII, f. 33 (27. V 1496).

67 Ego Cuetchus Bosigchouich Bagnanin [...]. DAD, Deb. Not. LXXI, f. 232' (21. VII 1516); Ego Cuietchus Bagnanin [...]. LXXI, f. 233 (24. VII 1516);

На основу предочених докумената можемо закључити да су пословни људи из Бањана у зависности од више фактора кредитно пословали различитим вриједностима, од десетак перпера до стотинама златних дуката.

Циљ рада је да се поименично прикажу пословни људи из Бањана у XIV и XV вијеку и њихова пословна активност, која би обједињена са другима архивским изворима Дубровачког архива пружила потпунију слику о средњовјековним Бањанима, што остављамо у задатак будућим истраживањима.

ПРИЛОГ: БАЊАНИ У ДУБРОВАЧКИМ ИЗВОРИМА ОД XIV—XV ВИЈЕКА

- Јунак Мужибратић (*Junac* – 1340);
- Јурек Јунаковић (*Jurech Junacouich* – 1377);
- Тодор из Бањана (*Theodorus moroblachus de Bagnani* – 1377);
- Рујо Јунаковић (*Ruua Junachouich* – 1379);
- Бенекта Јунаковић (*Benecta Junacouich* – 1386);
- Радослав поп из катуна Ђура Јунаковића (*Radoslauus presbiter chathoni Iurech Iunachouich* – 1387);
- Радеља Јунаковић (*Radelia Junacouigh* – 1444);
- Милош Никојевић (*Millos Nichoeuich* – 1393);
- Тасовац Боснић (*Tassouezius Bosinich* – 1405);
- Радин Боснић (*Radinus Bosnich* – 1402);
- Волко Боснић (*Volcho Bossnich* – 1424);
- Милобрат Боснић (*Milobrath Bossnich* – 1424);
- Братан Усорчић (*Brathan Ussorçich* – 1411);
- Прибил син Братана Усорчића (*Pribilum filium Brathana* – 1411);
- Борин кнез Бањана (*Borin comitem catoni de Bagnane* – 1412);
- Никола Дражиновић (*Nicolam Drasinouich* – 1412);
- Херак Радована Драженовић (*Chiarach Radouani Drasenouich* – 1428);
- Стоислав Радованић (*Stoislauus Radouanich* – 1416);
- Витомир Радованић (*Vitomir Radouanich* – 1428);
- Додош Новаковић (*Dodos Nouachouich* – 1428);
- Радин Мерђеновић (*Radinum Mergienouich* – 1428);
- Новак Ђурђевић (*Nouach Giurgeuich* – 1428);
- Херак Бањанин, (*Cherach Bagnanin* – 1429);

- Радич Прибјеновић (*Radiç Pribienouich* – 1429);
- Брајко Обрадовић (*Braicho Obradouich* – 1429);
- Стефан Милетић (*Stipan Miletich* – 1429);
- Стефан Влатковић (*Stipchum Vlatchouich* – 1432);
- Вукота Влатковић (*Vochotam Vlatchouich* – 1432);
- Ненада Бањанин (*Nenada* – 1432);
- Гоисав Кутиеш (*Goissauo Cuties* – 1434);
- Ковач Богишић (*Chouaçh Boghisich* – 1434);
- Вукша Прибјеновић (*Voxa Pribienouich* – 1434);
- Ђурица Прибјеновић (*Giuriza Pribinouich* – 1434);
- Жарко Цвјетковић (*Sarcho Zuietchouich* – 1434);
- Китоња Тасовчић (*Chitogna Tasouzich* – 1434);
- Кутијеш Дубравчић (*Cuties Dubrauzich* – 1435);
- Владислав Надихнић (*Vladislauus Nadichnich* – 1435);
- Вукић Грубачевић (*Vochich Grubaçeuich* – 1435);
- Остоја Крагојевић (*Ostoya Cragoenich* – 1439);
- Прибиш Петковић (*Pribius Petchouich* – 1441);
- Драгић Грубачевић (*Dragich Grubaceuich* – 1441);
- Иван Воковић (*Ivan Vochouich* – 1442);
- Тасовац Радиновић (*Tassouaz Radinouich* – 1442);
- Драгиша из Бањана (*Draghissa vlacchus de Bagnani* – 1442);
- Радосав Вукчић (*Radosaus Vocchcich* – 1444);
- Остоја Добријевић (*Ostoya Dobrieuich* – 1445);
- Стефан Обриголић (*Stipchus Obrigolich* – 1445);
- Вукша Прибиновић (*Vochsa Pribinouich* – 1445);
- Оливер Селаковић (*Oliverius Selachouich* – 1445);
- Влатко Петковић (*Vlatchus Petchouich* – 1447);
- Радослав Витомировић (*Radossaus Vitomironich* – 1449);
- Марко Остојић (*Marcus Ostoich* – 1457);
- Тодор Ђурђевић (*Theodorus Giurgeuich* – 1457);
- Сладоје Милобратовић (*Sladoe Milobratouich* – 1460);
- Хреља Милобратовић (*Creglia Milobratouich* – 1460);
- Ратко Радишић (*Ratchus Radissich* – 1464);

- Марко, син Милоша Уходе (*Marcho filio Millosii dicti Vchode de Vagnanis* – 1465);
- Вито Хераковић (*Vitassum Heracouich* – 1465);
- Братуљ Хераковић (*Bratugl Heracouich* – 1465);
- Томо Братановић и његов син Вукота (*Thomassum Bratanouich et Vocotam filium dicti Tomassi* – 1466);
- Тасовац Боровчић (*Tassouaz Borouicich* – 1466);
- Радосав Вукмановић (*Radossauus Vuchmanouich* – 1466);
- Владислав Вуковић (*Vladissauus Vuchouich* – 1469);
- Радашин Грубачевић (*Radassinus Grubazeuich* – 1470);
- Радич Вуковић (*Radiz Vuchovich* – 1470);
- Браниша Обрадовић (*Branissa Obradouich* – 1470);
- Сумина Кутијеш (*Sumina Chutesseuich* – 1470);
- Вукић Грубачевић (*Vuchich Grubazeuich dictus Cragnieuich* – 1473);
- Радибрат Иванишевић (*Radibrat Iuanissenich* – 1473);
- Шаин Милорадовић (*Sainus Milloradouich* – 1477);
- Вук Радосалић (*Vuch Radossalich* – 1477);
- Вукосав Владојевић (*Vuchossauus Vladoeuich* – 1477);
- Илија Хераковић (*Helias Cherachouich* – 1479);
- Вукосав Хераковић (*Vuchossauus Cherachouich* – 1479);
- Марко Прибитковић (*Marcus Pribitchouich* – 1480);
- Петар Љупковић (*Pethar Gliupchouich* – 1480);
- Остоја Братуљевић (*Ostoya; Hostoya Bratuglienuich* – 1480; 1489);
- Вукић Милошевић (*Vuchich Milossenich* – 1480);
- Драгиша Бардоњић (*Dragissa Bardognich* – 1488);
- Бранило Вукијевић (*Branilus Vuchieuich* – 1489);
- Марко Прибитковић (*Marcus Pribitchouich* – 1489);
- Микоје Радосалић (*Michoe Radossalich* – 1489);
- Иван Хрељић (*Iuan Creglich* – 1489);
- Иван Китовић (Китоњић), звани Боснић (*Iuan Chitouich de Bagnane dictus Bosnich; Iuan Chitognich* – 1489);
- Дубравац Иванишевић (*Dubrauaz Iuanissenich* – 1489);
- Павле Иванишевић (*Paualo Iuanissenich* – 1496).

Извори

Архивска грађа

Državni arhiv u Dubrovniku (DAD):

Consilium Minoris (Cons. Min.) III, (1422–1426); IV, (1426–1429); VI, (1432–1435); VIII, (1438–1441); IX, (1441–1443).

Debita Notariae (Deb. Not.) VIII (1377–1379); IX (1380–1383); XI (1393); XVII (1434–1436); XX (1440–1441); XXI (1441–1443); XXII (1444–1445); XXIII (1447–1448); XXXI (1456–1458); XXXIV (1459–1468); XXXVII (1465–1467); XXXVIII (1469–1470); XXXIX, (1470–1471); XLI (1472–1473); XLIII, (1473–1474); XLVI, (1477–1478); XLVII, (1478–1479); XLVIII, (1480–1482); XLIX, (1482–1484); LI, (1488–1489); LIII (1489–1491); LIV, (1491–1492); LVI, (1493–1495); LVIII, (1496–1497); LXXI, (1514–1516).

Diversa Notariae (Div. Not.), XXI f. (1441–1443); XXVIII (1444–1445); XXXIV (1449–1450).

Diversa Cancellariae (Div. Canc.) XXVI, (1385–1387); XXVII, (1387–1389); XXX, (1392–1394); XXXIV, (1401–1403); XL, (1414–1416); XLIII, (1424–1426); LVIII, (1443–1444).

Lamenta de foris (Lam. de for.) II (1410–1412); VIII, (1428–1430); IX, (1419–1432); XXXVI, (1464–1465).

Мошин, В, Ђирковић, С, Синдик, Д. (2011). *Зборник средњовековних ћириличких новела и писана Србије, Босне и Дубровника*, књ. I, 1186–1321, Београд: Историјски институт.

Литература

Воје, I. (1977). Delež hercegovačkih vlahov v kreditni trgovini srednjeveškega Dubrovnika. *Zgodovinski časopis*, 31/4, 465–475.

Динић, М. (1967). *Из Дубровачког архива*, књ. III. Београд: Српска академија наука и уметности.

Јиречек К. (1959). *Зборник Констанијина Јиречека* I. Београд: Српска академија наука.

Јиречек К. (1981). *Историја Срба* I. Београд: Слово љубве.

Ковачевић, Д. (1963). Средњовековни катуни по дубровачким изворима, У: М. Филиповић (ур.), *Симпозијум о средњовековном катуну* (121–139). Сарајево: Научно друштво СР Босне и Херцеговине.

Ковачевић-Кojić, D. (1983). Učešće Vlaha u trgovinskoj razmjeni tokom XIV i XV vijeka. U: Desanka Kovačević-Kojić (ur.), *Simpozijum: Vlasi u XV i XVI vijeku* (85–92). Сарајево: Академија наука и уметности Босне и Херцеговине.

Kurtović, E. (2011). „Seniori hercegovačkih vlahova“, U: J. Krišto, Z. Matijević, J. Turkalj (ur.) *Hum i Hercegovina kroz povijest* (647–695). Zagreb: Hrvatski institut za povijest.

- Kurtović, E. (2014). *Konj u srednjovjekovnoj Bosni*. Sarajevo: Univerzitet u Sarajevu.
- Мандић, Н. (2000). *Српске њородице војводства светио Сава*. Београд: Ауторско издање, 2000.
- Мишовић, М. (2013). *Бањани*. Београд: Ауторско издање.
- Манкен И. (1960). *Дубровачки ѡаѡрицијати у XIV веку*. Београд: Српска академија наука и умјетности.
- Мишић, С. (1996). *Хумска земља у средњем веку*. Београд: Филозофски факултет.
- Поповић Чедо (2016). *Црква светио Арханђела Михаила на Стржњици у Петровићима, Загужбина војводске ѡородице Петровић*. Петровићи: Удружење Бањана и Рудињана „Владика Сава Косановић“.
- Пекић Р. (2018). *Билећке Рудине у средњем вијеку*. Косовска Митровица – Бања Лука: Филозофски факултет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици – Удружење историчара Републике Српске „Милорад Екмечић“.
- Раичевић, С. (1992). *Сјоменици у старој жуји Оноошић*. Београд: Републички завод за заштиту споменика културе.
- Раичевић, С. (2017). *Светилишњиа Бањана и Ојућних Рудина*. Беране: Епархија Будимљанско-никшићка.
- Томић, С. (1949). *Бањани* (Из Српског етнографског зборника књ. LIX, *Насеља и ѡорекло стјановнишњиа*, књ. 31, св. 3). Београд: Српска академија наука.
- Храбак, Б. (2003). *Из стјарије ѡрошлостии Босне и Херцејовине, књ. I*. Београд: Архивар.
- Храбак, Б. (2003). *Из стјарије ѡрошлостии Босне и Херцејовине, књ. II*. Београд: Архивар.
- Храбак, Б. (2005). *Из стјарије ѡрошлостии Босне и Херцејовине, књ. V*. Београд: Архивар, 2008.

РАДМИЛО В. РЕКИЋ

University of Priština in Kosovska Mitrovica
Faculty of Philosophy
Department of History

THE BANJAN BUSINESS AFFAIRS IN DUBROVNIK FROM XIV TO XV CENTURIES

Summary

The Banjans were one of the more prominent Vlach tribes stationed in the broader area of Rudina and Piva. The paper, using unpublished and published

sources from Dubrovnik and previous research, presents the Vlach Banjans who did business in Dubrovnik in the 14th and the 15th century. Their main occupation was animal husbandry and due to it, they were in a position to produce extra and gain profit from the trade. They were involved in the caravan trade at the same time. The Banjans transported lead, fabrics, as well as unavoidable salt that was necessary for human and animal food. From the preserved trade contracts which the Banjans made in Dubrovnik, we know that their business partners were mostly the merchants and fabric manufacturers, such as tailors, people who cut baize, and weavers. They also worked, i.e. exchanged money with the butchers in Dubrovnik. Previous research confirmed that in many bonds, money exchange referred to the goods more often than to the money itself, which was the case in the aforementioned contracts.

Based on the available documents, it can be concluded that the business people from the Banjans, depending on many factors, did business using various values, from tens of perpers to hundreds of golden ducats.

The aim of the paper is to present business people by names from the Banjans in the 14th and the 15th century and their business activity, which would, together with other archive sources from Dubrovnik Archive, offer more comprehensive understanding of the medieval Banjans, which is a topic we leave to future research as well.

Keywords: the Banjans, Dubrovnik, 14th and 15th centuries, credits, trade.